

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

МАТЕРІАЛИ

**студентської наукової конференції
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича**

**ФАКУЛЬТЕТ ПЕДАГОГІКИ, ПСИХОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ**

20-21 квітня 2021 року

Чернівці

Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
2021

*Друкується за ухвалою Вченої ради
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича*

Матеріали студентської наукової конференції Чернівецького національного університету (20–21 квітня 2021 року). Факультет педагогіки, психології та соціальної роботи. – Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2021. – 277 с.

До збірника увійшли матеріали студентів факультету педагогіки, психології та соціальної роботи, підготовлені до щорічної студентської наукової конференції університету.

Молоді автори роблять спробу знайти підхід до висвітлення й обґрунтування певних наукових питань, подати своє бачення проблем.

© Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича, 2021

Діана Шитікова
Науковий керівник – доц. О.С. Шестобуз

Формування комунікативних умінь і навичок у молодших школярів в освітньому процесі

Проблемі формування комунікативних умінь і навичок у молодших школярів в освітньому процесі приділяється значна увага, тому це одне з важливих завдань сучасної початкової школи, оскільки учням, які володіють комунікативною активністю та компетентністю, легше адаптуватися в соціальному середовищі.

Комунікативна активність посідає особливе місце серед творчих проявів дітей молодшого шкільного віку. Основою комунікативної активності є такі психічні процеси як сприймання, мислення, уява, мовлення, що дає змогу одночасно розкриватися почуттєвій та інтелектуальній сферам школярів. Саме у цей період активно розвивається творча фантазія, виявляється допитливість, формуються вміння спостерігати, порівнювати, критично оцінювати власну діяльність.

У працях дослідників спілкування виокремлюється як окрема теоретична проблема (О. Киричук, Х. Лійметс, Л. Новикова), також досліджуються певні аспекти спілкування у процесі пізнавальної діяльності школярів (М. Виноградова, Л. Хоружа, Г. Щукіна), спілкування розглядається як фактор виховання учнів (О. Корніяка, А. Мудрик).

Розв'язання проблеми формування комунікативних умінь і навичок базується на необхідності навчити молодших школярів вирішувати конкретні комунікативні завдання мовними засобами в різних ситуаціях спілкування, тобто формувати їх комунікативну компетентність. Для підвищення ефективності оволодіння комунікативними вміннями і навичками, необхідно створити такі умови, при яких учні будуть виявляти активну позицію та взаємодіяти як суб'єкти освітнього процесу, зокрема: взаємодія в парах і групах на уроках і в позаурочний час, усвідомлення особистісної значущості взаємодії, створення атмосфери взаємоповаги, творчості та співпраці [1, с.126].

В аспекті розкриття зазначеної проблеми важливим є оволодіння молодшими школярами комунікативних дій, які мають спрямовуватися на забезпечення успішної комунікації та формування комунікативної компетентності. До комунікативних дій відносяться:

– володіння монологічною та діалогічною формами мовлення відповідно до норм рідної мови;

– уміння з достатньою повнотою та точністю висловлювати власні думки, враховуючи завдання й умови комунікації;

– планування навчального співробітництва з учителем і однолітками – визначення мети та функцій, способів взаємодії учасників;

– постановка питань – ініціативне співробітництво в пошуку та накопиченні інформації;

– вирішення конфліктних ситуацій – виявлення, ідентифікація проблеми, пошук і оцінка альтернативних способів вирішення конфлікту, прийняття рішення і його реалізація;

– управління поведінкою партнера – контроль, корекція, оцінка його дій.

Також необхідно розвивати у молодших школярів комунікативні здібності та мовленнєві вміння, які виховують інтерес, прихильність і повагу до інших, спонукають до вияву таких якостей, як ввічливість і тактовність, полягають у здатності дотримуватися правил культури поведінки [2, с.56].

Отже, формування комунікативних умінь і навичок у молодших школярів здійснюється в процесі організованої комунікативно-мовленнєвої взаємодії, яка полягає в обміні інформацією та забезпеченні засвоєння учнями засобів і способів навчальної діяльності та спілкування, набуття відповідних знань і умінь ними оперувати в конкретній ситуації, вироблення комунікативної компетентності.

Список літератури

1. Корніяка, О. М. (2006) Психологія комунікативної культури школяра. Київ: Міленіум, 336.
2. Хоружа, Л. (2007) Формуємо культуру поведінки молодших школярів. Початкова школа, 2, 52–57.